

ÎNTRE RAI ȘI IAD

**Mărturii despre viața sufletului
în viața de dincolo**

*Carte tipărită cu binecuvântarea
Prea Sfințitului GALACTION
Episcopul Alexandriei și Teleormanului*

Cartea Ortodoxă
Alexandria - 2013

CUPRINS

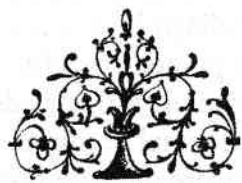
CUVÂNT ÎNAINTE	5
Despre moarte	5
CAPITOLUL I	11
Din tărâmul celălalt al morții	11
Cuvânt despre ieșirea sufletului și înfricoșătoarea Judecată	13
CAPITOLUL II	22
Mărturii despre vămi	22
O vedenie deosebită	22
Povestirea sorei Tecla	23
Sfântul Mare Mucenic Gheorghe călăuzește sufletul credinciosului	36
O vedenie a lumii celeilalte a Starețului Macarie de la Optina	58
Învățătură despre veacul acesta vremelnic și despre împărăția cerurilor	62
Cuvânt al Preacuviosului Părintelui nostru Efrem Sirul despre pocăință și umilință	63
CAPITOLUL III	66
Vedenia fericirilor raiului	66
„De povață...”	66
Vedenia Sfintei Mavra	68

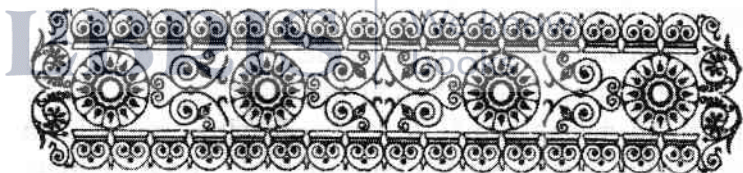
Vedenia Sfântului Tihon de Zadonsk	69
Ierusalimul cel de sus	72
Vedenia unui pustnic atonit	73
Povestirea schimonahiei Macaria	78
Cum se recunosc pe lumea cealaltă păcatele noastre	84
Raiul zugrăvit de Sfântul Efrem Sirul	86
Sărbătoarea și slava veșnică a aleșilor lui Dumnezeu	93
CAPITOLUL IV	96
Despre pocăința dinaintea morții	96
Cânt de pocăință la sfârșitul vieții	96
Ce trebuie pentru a întâmpina moartea cu dorință bucuroasă	97
Despre păcate	103
Pildă despre mântuire	106
Lacrimile mântuitoare ale unui tânăr	113
CAPITOLUL V	119
Vedenii ale stării păcătoșilor după moarte	119
Cuvânt despre Sfântul Andrei la îngroparea unui bogat	119
Cuvânt al Sfântului Efrem despre lăcașurile cele de dincolo	122
Apariția de dincolo de mormânt a unui hulitor de Dumnezeu	124
Chinurile după moarte ale unui om crud	125
Vedenia stării de dincolo de mormânt a unui sinucigaș	126
Sfârșitul unui bețiv	128
Vedenia chinurilor păcătoșilor	129

LIBRIS | We know books

Povestirea vlădicăi Averchie	132
Cuvânt despre păcătoșii ce se îngroapă în biserică	134
Cuvânt din Filocalie	134
CAPITOLUL VI	136
Apariții după moarte ale celor adormiți și grija lor pentru cei vii	136
Îndreptarea unui păcătos după slujba de înmormântare a părinților	136
CAPITOLUL VII	149
Despre pomenirea celor adormiți	149
Despre ieșirea sufletelor dreptilor și păcătoșilor. În ce mod se despart aceștia de trup și în ce stare sălășluiesc	151
Zilele speciale ale pomenirii celor adormiți	156
Exemple pentru pomenirii celor adormiți	159
Arătarea Ep. Ignatie unei credincioase	184
Exemple de binefacere datorită pomenilor date pentru cei adormiți	188
Întâmplări despre apariția celor morți	189
Hotărâre sobornicească despre pomenirea viilor și morților	195
Cuvânt al Sfântului Ioan Gură de Aur către bogații care nu fac milostenii	196
Despre mesajul Sf. Teofan al Poltavei	198
Nu moartea este înfricoșătoare, ci răsplata pentru păcatele săvârșite	199
ANEXĂ	209
Adunare de rugăciuni	209
Rugăciune către Dumnezeu Tatăl	209

Rugăciune către Domnul Iisus Hristos 211
Rugăciune către Sfântul Duh 219
Rugăciune către Maica Domnului 222
Rugăciune către puterile cerești 228
Rugăciune către îngerul păzitor 230
Rugăciune către toți sfinții 232
Rugăciune către Sfântul Ierarh Nifon 245

CAPITOLUL I

DIN TĂRÂMUL CELĂLALT AL MORTŢII

Ce se întâmplă cu sufletul omului după despărţirea de trup? „Despre aceasta – spune un ierarh ortodox rus – ar putea spune Lazăr, sau fiul văduvei din Nain, sau fiica lui Iair, înviaţi de Mântuitorul. Ar putea spune şi alţi muritori che- maţi din nou din moarte la viaţă. Ar putea spune, de pildă, Cuviosul Atanasie de la Pecerska, ridicat a treia zi din mormânt³, însă nimeni nu a spus nimic. Oricât a fost rugat Cuviosul Atanasie să dezvăluie câte ceva despre viaţa de după mormânt, răspundea: «Dacă vă voi spune, nu mă veţi crede şi nu mă veţi asculta. Căiţi-vă clipă de clipă şi ruga- Ţi-vă... şi nu mă mai întrebaţi nimic... iertaţi-mă», spunea el, şi se închidea în peştera în care a mai petrecut doisprezece ani. Aşadar, nu avem veşti de

³ Minei, 2 decembrie.

acolo: «Cerul e sus, de acolo nu se aude nimic, mormântul este aproape, însă e mut...»⁴.

De fapt, fiecare om ar vrea să pătrundă cât de puțin în aceste taine ale vieții de după moarte, să cunoască starea sufletelor omenești după despărțirea lor de trupuri. Dacă în unele cazuri totul se mărginește doar la curiozitatea trufașă și zadarnică a rațiunii umane, în alte cazuri, pătrunderea în tainele vieții de după moarte este determinată de iubirea față de cei adormiți, care încearcă să ajute și să aline și după moarte starea sufletelor lor. Este extrem de folositor și pentru noi înșine să aflăm câteva adevăruri ale vieții de după moarte, pentru ca, amintindu-ne de chinurile păcătoșilor și fericirile celor drepți, să ne îndemnăm pe noi înșine către viața cea dreaptă și plăcută lui Dumnezeu. De aceea, oricât de nepătrunse sunt pentru noi tainele vieții de dincolo de mormânt, ceea ce trebuie să cunoaștem ne este la îndemână. Așa ne spune Sfânta Biserică, ne spun Sfinții Părinți și Învățătorii Bisericii. Ei ne vorbesc de tainele vieții de dincolo de mormânt, de diferitele și repetatele revelații ale oamenilor cucernici și de apariții minunate ale celor adormiți întru Domnul în viziunilor celor vii, ca să ne spună ceva despre sine și despre soarta noastră dincolo de mormânt.

Însă este absolut necesar să remarcăm că toate aceste descrieri ale stării sufletului în viața de după

⁴ Episcopul Ermoghen, *Mângâierea în moarte a celor apropiți*, Sankt-Petersburg, 1886, p. 44.

moarte, dezvăluite în învățătura Bisericii și în revelațiile supra-senzoriale, sunt manifestări mai mult sau mai puțin omenești, ca și îndeobște descrierile obiectelor lumii duhovnicești. Morții trăiesc în anumite condiții, care sunt de nepătruns pentru noi. Iată de ce trebuie să amintim povăța pe care a făcut-o îngerul Cuviosului Macarie al Alexandriei: „Lucrurile pământești primește-le ca palidă, imagine a celor cerești”⁵.

Starea sufletelor omenești după despărțirea lor de trupuri este descrisă amănunțit și clar în cuvântul Sfântului Chiril, Arhiepiscop al Alexandriei, despre ieșirea sufletului și înfricoșătoarea Judecată. Îl redactăm aici în traducere.

Cuvânt despre ieșirea sufletului și înfricoșătoarea Judecată

Mă tem de moarte pentru că e amară. Mă cutremur de gheena cea fără de margini. Mă înfricoșează tartarul unde nu este câtuși de puțină căldură. Mă tem de întunericul unde nu pâlpaie nici cea mai mică lumină. Mă cutremură viermele, care mă va chinui neîndurător și chinurile care nu vor avea sfârșit. Mă cutremură strașnicii îngeri ce vor

⁵ Cuviosul Macarie al Alexandriei, *Cuvânt despre ieșirea sufletului*, *Lecturi creștinești*, 1831, XLIII, 126.

fi de față la Judecată. Groaza mă cotopește când mă gândesc la ziua înfricoșătoare și nepărtinitoarei Judecăți, la tronul înfricoșător și la Judecata cea dreaptă. Mă înfricoșez de râul cel de foc, care curge prin fața Tronului și călește în flăcări înfricoșatele săbii ascuțite. Mă tem de chinurile neîntrerupte. Mă cutremură caznele fără de sfârșit. Mă tem de întuneric. Mă tem de beznă. Mă tem de fiarele care nu se desfac niciodată, de scrâșnirea dinților, de plânsul nemângâiat, de învinuirile fără de scăpare.

Judecata cea dreaptă nu va avea trebuință nici de pârâși, nici de martori; nu va fi nevoie nici de mărturii, nici de probe. Însă, orice am fi făcut, orice am fi spus, orice am fi gândit, totul va apărea în fața ochilor noștri. Atunci nimeni nu va mijloci pentru noi; nimeni nu ne va scăpa de chinuri: nici tatăl, nici mama, nici fiica, nici vreo altă rudă, nici vecinul, nici prietenul, nici binefăcătorul. Nimic nu ne va scăpa: nici vânzarea de moșii, nici mulțimea de bogății, nici fala puterii – toate acestea ca pulberea în pulbere se vor întoarce. Iar acuzatul va aștepta singur sentința, care, judecând după fapte, ori îl va achita de pedeapsă, ori îl va condamna la chinurile veșnice.

O, amar mie, amar mie! Conștiința mă va tortura, Scripturile vor depune mărturie împotriva mea și îmi vor dovedi vina. O, suflete, care miroși urât, cufundat în ticăloșii! Vai mie! Am stricat templul și am întristat pe Sfântul Duh. O, Doamne! Adevărate sunt faptele Tale, drepte sunt căile Tale și necercetată este Pronia Ta! Pentru o vremelnică

desfătare păcătoasă mă voi chinui veșnic; pentru o plăcere trupească mă voi de focului. Dreaptă este judecata lui Dumnezeu, pentru că, atunci când m-au chemat, n-am ascultat; când m-au învățat, n-am pătruns adâncimea poveștelor; când mi-au dovedit, am disprețuit. Iar ceea ce am citit și am aflat, n-am dat credinței. N-am socotit că este rău pentru sine să rămân în nepăsare, lene și întristare, dar, petrecându-mi timpul în hoinăreli și discuții zadarnice, mi-au plăcut desfătările, deșertăciunile și risipirile lumești; mi-am petrecut în bucurie și veselie lumească toți anii, lunile și zilele vieții mele; m-am trudit, m-am zbatut, am suferit, dar toate acestea numai în privința unor griji deșarte, vremelnice și pământești. Însă n-am luat aminte și nu m-am gândit la timp la ce înfricoșare și cutremur e supus sufletul, ce luptă îl așteaptă și cât de bine trebuie să se înarmeze în clipa de neocolit a despărțirii sale de trup.

Fericitul Ioan cel Milostiv grăia de-a pururea despre pomenirea morții și despre ieșirea sufletului, zicând că: „Ieșind sufletul din trup și vrând să se suie la ceruri, îl întâmpină pe el cetele dracilor, și-l întreabă, mai întâi de minciuni și de clevetiri; că, dacă de acelea nu s-a pocăit, apoi este oprit de către draci. Și iarăși, mai sus dracii întâmpină sufletul și îl întreabă despre desfrânare și trufie, și, dacă de acestea s-a pocăit, se izbăvește de dânșii. Și multe sunt împiedicările și întrebările sufletului de către draci, atunci când acesta se îndreaptă spre ceruri. Apoi vin dracii mâniei, ai invidiei, vorbirii de rău,

LIBRIS | We know books

ai iuțimii, ai mândriei, ai grăirii de lucruri rușinoase, ai nesupunerii, ai cămătăriei, ai iubirii de argint, ai beției, ai vrăjitoriei, ai descântecelor, ai lăcomiei, ai urii de frați și ai uciderii, ai furtișagului și ai nemilostivirii.

Și când ticălosul acela de suflet se duce de la pământ la cer, nu stau aproape de dânsul sfinții îngeri și nici nu-i ajută lui, ci singur sufletul nostru pentru sine dă răspuns, prin pocăință și prin fapte bune, iar mai mult decât toate prin milostenie. Căci orice păcat, pentru care nu se pocăiește aici, din cauza uitării, dincolo, prin milostenia făcută în timpul vieții, se izbăvește de silnicia vămilor drăcești.

Deci, acestea știindu-le, fraților, să ne temem de acel ceas amar, când ne vor întâmpina pe noi acei cruzi și nemilostivi vameși, către care nu ne vom pricepe ce să zicem. Drept aceea, acum să ne pocăim de toate răutățile și după puterea noastră să facem milostenie, care poate să ne treacă pe noi de la pământ la cer și să ne slobozească de drăceasca oprire”.

Încă și fericitul Teofil Arhiepiscopul zicea: „Fraților, câtă frică și cutremur și câtă nevoie suferă sufletul când se desparte de trup sau după despărțire! Că vin către dânsul toate începătoriile și puterile întunericului, și îi aduc lui toate păcatele cele întru știință și întru neștiință, de la naștere până la ceasul cel mai de pe urmă al lui, întru care s-a despărțit de trup, și stau pârând cumplit. Dar stau și sfintele puteri înaintea feței diavolilor, aducând împotriva vreo oarecare faptă bună, lucrată de

sufletul acela. Dar ce fel de cutremur ți se pare a avea atunci acesta, la o înfricoșătoare cercetare ca aceea și la o neamăgită încercare, la judecată fiind supus? Nu este cu puțință a povesti cu cuvântul sau a înțelege cu cugetul frica ce cuprinde atunci pe suflet, până la dumnezeiasca hotărâre.

Deci, de i se va da lui izbăvire, îndată cei ce se împotrivesc celor răi iau putere și el e răpit de dânșii și fără opreală așezat. Iar dacă, întru lenevire trăind, va fi aflat netrebnic de izbăvire, aude acel glas înfricoșător: „Să fie îndepărtat necredinciosul, ca să nu vadă slava lui Dumnezeu”. Atunci îl ajunge pe el ziua mâniei, ziua necazului și a durerii celei nesfârșite, că se dă în întunericul cel mai dinafară, în iad pogorându-se, în veșnicul foc osândindu-se, și într-însul în veci de veci va fi, chinuindu-se.

Unde este atunci nălucirea lumii și lauda? Unde este mărirea deșartă și răsfățarea, dulceața deșartei și nestatornicei vieți? Unde banii? Unde bunul neam? Unde tată sau mamă ori frați și prieteni? Cine din aceștia va putea să scape sufletul cel ars în foc și cumplit muncit de alte nepovestite chinuri?

Tot așa zice și Sfântul Ioan Gură de Aur despre judecată: „Până ce suntem vii, fraților, să ne gândim câtă frică va veni peste noi, în ziua Judecării, când vom sta mârniți pentru faptele cele rele, pe care le-am făcut în viața aceasta: deșertăciuni și prostii, cântece și jocuri și alte multe răutăți, care nu se cuvin creștinilor a le face. Să nu zicem acestea, fraților, nici să nu ne îngâmfam: «De ar fi poruncit

Dumnezeu să nu mâncăm și să nu bem, nici să nu ne veselim, apoi pentru ce-a făcut El toate acestea pe pământ?». Ascultați, și eu vă voi spune vouă. Ilie proorocul, oare, n-a avut el pâine și vin și îndestulare omenească? Dar, toate lăsându-le, s-a dus în munte și, după nevoința cea de patruzeci de zile, s-a putut sui cu trupul la cer. Și alt prooroc, Daniil, oare nu avea el, la casa lui, lângă împăratul fiind, cu dregătoria cea mare, mult aur și toată podoba împărătească, și mărgăritare și pietre scumpe neprețuite? Și, pe toate acestea lăsându-le, a mărturisit pe Dumnezeu și și-a câștigat viață veșnică. Iar când l-au aruncat în groapă, leii îi lingeau picioarele și l-a scos pe el Duhul Sfânt de acolo.

Iar voi, oameni nepricepuți, spre cine nădăjduiți, de nu vă temeți de Dumnezeu, ci, în îngâmfare și mândrie umblând, sufletul vostru rău îl pierdeți cu zgârcenia? Pentru ce nu vă miluiți pe voi singuri, o, nepricepuților oameni? Să nu vă înșelați, zicând: «Acum să trăim bine, că mâine vom putrezi și pământul în pământ se va duce». Iar eu acestea îți zic ție: «Dacă ai prieteșug cu pământul, atunci îți pierzi și averea și sufletul tău».

Să înțelegem, fraților, că, dacă cineva aici este întristat pentru sufletul său, acela acolo cu cerească slavă va fi proslăvit. O, fraților, înfrânați-vă de prea mult sațiu și de beție și astupați-vă urechile la auzul cuvintelor de rușine și opriți-vă mâinile de la jefuire și picioarele noastre să le facem să alerge spre biserică și să fim milostivi și darnici la săraci, și cu pocăință să strigăm, căzând către Domnul

Dumnezeu, căci ați auzit de ocara răstignirii pe care a răbdat-o Făcătorul de la robii Săi! Iar noi, oamenii, spre lucruri bune suntem făcuți și pentru ce nu răbdăm înfruntări?

Părinților și fraților, maicilor și surorilor, să nu grăim acest cuvânt: «Iată, noi ne-am trecut anii și nu putem să plecăm genunchii la mătăanii». O, bătrânilor, vouă vă sunt gata răspunsurile, deci, să nu vă leneviți de mântuirea voastră! O, fraților tineri, o, surorilor, să nu vă slăbănoșiți, zicând: «Tineri suntem acum, să mâncăm, să bem și să ne veselim, iar mâine dimineață ne vom pocăi!»! O, fraților, nu știți oare că, precum soarele usucă roua, așa și tinerețea voastră se slăbește, prin faptele cele rele? O, omule, când dormi, oare simți pe tâlharul ce vine la casa ta? Așa nici aceasta n-o știi, când adică va veni îngerul și-ți va răpi sufletul și, nepregătit fiind, vei începe atunci, fără de nici un folos, a te căi.

Deci, până ce avem vreme, fraților, să viețuim cu fapte bune, plinind poruncile lui Dumnezeu, ca împărăția cerească să o primim”.

* * *

În cuvântul Sfântului Chiril al Alexandriei expus mai sus se amintește de învățătura despre vămile văzduhului prin care trece sufletul după moarte. Am socotit de cuviință să spunem câteva cuvinte pentru a lămuri în ce sens trebuie înțelese aceste vămi din lumea de dincolo de mormânt.

LIBRIS | We know books

Pentru a explica denumirea de vămi se cuvine de amintit că în perioada stăpânirii romane asupra iudeilor, vameși se numeau acei oameni care se îndeletniceau cu strângerea birului pentru Cezar. Deoarece exercitarea acestei funcții nu era asociată cu o responsabilitate strictă, acești vameși își îngăduiau constrângeri de tot felul, șicane, abuzuri și comportare neomenească. Ei se postau în porțile cetății și nu lăsau pe nimeni să treacă necontrolat. Purtarea vameșilor inspira frică populației. În popor, numele de vameș însemna un individ nesimțitor, crud, capabil de orice răutate – îndeobște un individ decăzut, respins de societate⁶.

Aceeași denumire disprețuitoare a trecut de la oameni asupra diavolilor care păzesc urcușul sufletelor de pe pământ la cer, după asemănarea funcțiilor și după caracterul îndeplinirii ei de către unii și de către ceilalți. Diavolii, de multe ori, acuză sufletul omului, nu numai de păcatele pe care le-a comis, ci și de unele pe care niciodată nu le-a făcut, recurgând și la născoceli, unind calomnia cu nerușinarea, ca să răpească sufletul din mâinile îngerilor și să înmulțească numărul prizonierilor din iad. Iată de ce, acești diavoli, pe limba Sfinților Părinți ai Bisericii, se numesc vameși, iar chinuirea pricinuită de ei sufletelor trecerea vămilelor.

Sufletele morților, după eliberarea lor din trup, străbat spațiul văzduhului, de la pământ până la cer, în care sunt situate tribunale diverse și străji

⁶ Sfântul Ierarh Mihail, *Tâlcuire la Evanghelii*.

ale puterilor întunericului. Sufletele sunt însoțite de către îngerii care le apără de atacurile nedrepte și de tertipurile vameșilor din văzduh.

Prin urmare, vămile reprezintă o cale de neocolit, pe care își săvârșesc trecerea de la viața vremelnică spre domeniul veșnic toate sufletele omenești, și cele rele și cele bune.

O descriere mai amănunțită a vămilor o putem afla din povestirea fericitei Teodora, slujitoarea Sfântului Vasile cel Nou, prea binecunoscută cititorilor.

